

Polonez wpisany na listę UNESCO!

2023-12-22

Polonez - tradycyjny polski taniec - został wpisany na Listę Reprezentatywną Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego Ludzkości UNESCO. Ogłoszenie wpisu odbyło się podczas 18. sesji Komitetu Międzyrządowego ds. Ochrony Niematerialnego Dziedzictwa w Kasane w Botswanie. W działania zmierzające do wpisu i promujące tradycję tego tańca mocno zaangażowany był Kraków, a inicjatorką przedsięwzięcia była Romana Agnel, dyrektorka krakowskiej instytucji kultury - Baletu Dworskiego Cracovia Danza.

- W Krakowie polonez jest częścią tożsamości społecznej, dlatego jako miasto od początku byliśmy partnerem i wspieraliśmy Cracovię Danzę w działaniach zmierzających do wpisania poloneza na listę światowego niematerialnego dziedzictwa UNESCO. Cieszę się, że różnorodne działania, promowanie poloneza, specjalna kampania - wszystko to przełożyło się na wpis. Liczę, że teraz będziemy mieć jeszcze więcej możliwości na pokazywanie i kultywowanie tej pięknej tradycji, podobnie jak z robimy to krakowskim szopkarstwem, które na tej prestiżowej liście znalazło się w 2018 roku - mówi **Katarzyna Olesiak**, dyrektorka Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Tradycja tańczenia poloneza sięga XVI wieku. Wówczas nazywano taniec „chodzonym”, a pod nazwą „polonez” funkcjonuje od wieku XVIII. Tańczenie poloneza, który jest jednym z polskich tańców narodowych, ma wymiar symboliczny. A wpis poloneza na Listę Reprezentatywną Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego Ludzkości to dodatkowe podkreślenie wyjątkowości tej tradycji.

Mimo że akcja wpisu poloneza na listę UNESCO była ogólnopolska i oddolna – wynikająca z potrzeby środowisk tanecznych, a od strony formalnej czuwało nad nią Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, niezwykle ważne miejsce we wpisie poloneza odegrał Kraków. Nasze miasto nie tylko zdobyło już doświadczenie podczas wpisu szopkarstwa krakowskiego, ale przede wszystkim dba i promuje tradycję oraz dziedzictwo.

Inicjatorką wpisu była **Romana Agnel**, dyrektorka Baletu Cracovia Danza, która jednogłośnie została wybrana przez przedstawicieli środowiska tanecznego na reprezentantkę depozytariuszy poloneza.

- Polonez jest naszym skarbem narodowym, żywym elementem w przestrzeni publicznej i życiu społecznym. To taniec o symbolicznym znaczeniu - polonezem wkracamy w nowe etapy: jest tańczony podczas bali sylwestrowych, studniówek, bali debutantek. To taniec, który jest wyrazem wszystkiego co polskie, zachowań społecznych, sposobu bycia, relacji między kobietą a mężczyzną. To opowieść o nas, w której bardzo dobrze się odnajdujemy. Polonez jest naszym wspólnym dziedzictwem. Wszyscy jesteśmy depozytariuszami poloneza, jego tradycji i dziedzictwa. Poczujemy się więc do jego przechowywania i ochrony, pielęgnowania oraz przekazywania następnym pokoleniom - podkreśla **Romana Agnel**.

Kraków promuje poloneza od lat

W Krakowie od lat polonez jest częścią wielu miejskich uroczystości. Wystarczy wspomnieć choćby takie wydarzenia, jak Festiwal Szkockiej Kraty, kiedy na Rynku Głównym został odtąńczony polonez na wiele par, zapalanie świateł na choince na rynku przez prezydenta Jacka

Majchrowskiego, któremu towarzyszył polonez „Bóg się rodzi” w wykonaniu Baletu Cracovia Danza, a także film promocyjny miasta (*flashmob*), którego głównym elementem było muzyczne i taneczne wykonanie poloneza.

Wśród działań realizowanych w ramach kampanii promującej poloneza w związku ze staraniami o wpis na listę UNESCO, w które zaangażowany był Kraków, można wymienić akcję zbieranie podpisów poparcia dla wpisu, utworzenie profilu „Polonez łączy” informującego o pracach nad wnioskiem i będącego też platformą wymiany informacji na temat wydarzeń z polonezem w roli głównej, tworzenie kół poloneza.

W naszym mieście odbyły się m.in. Dni Poloneza „Polonezem do niepodległości” przygotowane przez Balet Cracovia Danza. Ostatnie edycje organizowanego w Krakowie Festiwalu Tańców Dworskich także promowały ten taniec. Zgodnie z wieloletnią tradycją podczas finału tegorocznego festiwalu Rynek Krakowski zamienił się w największą salę balową w Europie. Wielki bal jak zawsze zakończyło wspólne odtąnczenie poloneza, na setki par. Do polonezowego korowodu dołączyli przechodnie, turyści, a nawet nowożeńcy i goście weselni.

Tylko w ostatnich miesiącach Cracovia Danza, która od lat zajmuje się promocją tego tańca, wykonała go wielokrotnie w Krakowie, co często było połączone z akcją edukacyjną. Wielkim sukcesem zakończył się „Polonez z Matejką” w Muzeum Narodowym w Krakowie (listopad), prowadzony przez Romanę Agnel i z udziałem Baletu Cracovia Danza. Polonez został wspólnie odtąnczony choćby podczas III Nowohuckich Senioraliów (wrzesień). Balet Cracovia Danza promował poloneza w Małopolsce, Polsce i także zagranicą, choćby w Brukseli gdzie reprezentował miasto Kraków w ramach *Polish Day in Brussels 2023* (maj).

Trzeba podkreślić, że w akcji wpisania poloneza na listę UNESCO istotną rolę odegrała właśnie kierowana przez Romanę Agnel krakowska instytucja kultury Balet Dworski Cracovia Danza, która ma w repertuarze aż 26 choreografii poloneza z różnych epok, autorstwa wielu choreografów. To jedyny zespół w Polsce, który poświęcił polonezowi całe spektakle – „Poloneza czas zacząć” (2018 r.) czy „Od poloneza do mazura” (2019 r.).

Nasze wspólne dziedzictwo

Po raz pierwszy polonez pojawił się na krajowej liście UNESCO w 2015 roku, ale razem z innymi tańcami narodowymi takimi jak mazur, krakowiak, kujawiak i oberek. Dopiero wpisanie odrębnie poloneza na listę krajową UNESCO, co nastąpiło z inicjatywy krajowego oddziału CIOFF (Międzynarodowa Rada Stowarzyszeń Folklorystycznych, Festiwali i Sztuki Ludowej) i muzykologa dr. Tomasza Nowaka, otworzyło temu najważniejszemu polskiemu tańcowi szansę na wpis na Listę Reprezentatywną Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego Ludzkości UNESCO.

Polonez jest szóstą polską tradycją wpisaną na listę UNESCO. W poprzednich latach wpisem wyróżnione zostały: szopkarstwo krakowskie (2018 r.), kultura bartnicza (2020), sokolnictwo (2021 r.), tradycja dywanów kwiatowych na procesje Bożego Ciała (2021 r.) i flisactwo (2022 r.).